

حکومەتی هەریمی کوردستان

وەزارەتی خوێندنی بالا و توێژینهوهی زانستی

زانکۆی صلاح الدین - کۆلیژی ئاداب

بەشی کۆمەڵناس

گەشەپێدانی مەۆی

ئامادهکردنی

بەسهەر پهڕشتی

گه شه سەندنی مروی بۆتە یەکیک لەو بابەتە بنچینەییانەی کە زۆربەی کۆمەڵگا پێشکەوتوووەکان پشتی پێدەبەستن بە ئامانجی زیادکردنی توانای پەرودەیی و ئەزمونی پراکتیکی هاوولاتیان بۆ پالنانی و هاندانن بۆ کارکردن بە بەردەوامی بە هەموو هەول و خۆشەویستییهکەوه، دوور لە هەستکردن بە تەمبەلی یان بێدەسەلاتی. لە خوارەوه روشنایی دەخەینە سەر چەمکی گەشەپێدانی مروی و ئامانجەکانی و پێکەاتەکانی و بەربەستەکانی و گرنگترین ئامۆژگارییهکانی کە پێویستە راهێنەری گەشەپێدانی مروی جێبەجێ بکات بۆ ئەوەی سەرکەوتوو بێت لە پێشەکەیدا.

میژووی سهره‌آدانی چه‌مکی گه‌شه‌پیدانی مرویی

به دیاریکراوی میژووی دروستبوونی دسته‌واژه‌ی "گه‌شه‌پیدانی مرویی" ده‌گه‌ریتمه‌وه بو دواي کوتایي هاتن به جه‌نگی جیهانی دووهم، دواي ئه‌وه‌ی چند ولاتیکی زلهیز له جه‌نگه‌که شکستیان هینا و زوریک له شار و ولاته گهره‌کان دووچاری ویرانکاری و خاپووربوون بوونه‌وه، دهره‌نجامی جه‌نگه‌که کاریگه‌ری زوری له‌سهر دانیش‌توان به‌جیه‌یش‌تبوو، بویه دواي کوتایي هاتنی جه‌نگه‌که راسته‌وخو ری‌کخراوی نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان دروست بوو، ئامانجی سهرمکی دامه‌زراوه‌که بریتی بوو له دووباره بووژانه‌وه و گه‌شه‌سهندنی ئه‌و ولات و ناوچانه‌ی که خاپوور بیوون، نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان گرنگیان به به‌رمویش‌بردن و گه‌شه‌سهندنی بواره جیاجیاکانی ئه‌و ولاتانه‌دا، نمونه‌ی بواي پهرمه‌رده و فیرکردن، دووباره بونیاتنه‌وه و دروستکردن، بواي ته‌ندروستی و چاره‌سهرکردن و چهندان بواي تر، هه‌موو ئه‌م کارانه له‌ژیر ناویشانی "گه‌شه‌پیدانی مرویی" نه‌جام ده‌ران.

له‌و ماوه‌یه‌دا بواي ژانه‌ری کتیبیک دروست بوو که به "Self-Help/ یارمه‌تیدانی خودی" یان "Self-Development/ پهره‌پیدانی خودی" ناسراو بوو، ئه‌م جوړه کتیب و نووسینه ژيانی که‌سایه‌تیبه سهرکه‌وتووه‌کانی بواره جیاجیاکانی ده‌گیرایه‌وه، خه‌لکی به تامه‌زروییه‌وه ده‌یانخوینده‌وه و گرنگیه‌کی تاییه‌تییان پئی ده‌دا و به‌کلیی سهرکه‌وتن و ده‌سکه‌وته‌کان هه‌ژمار ده‌کران.

له‌ کوتایي نه‌وه‌مه‌کانی سه‌ده‌ی رابردوو تا‌کوو سهرمه‌تا‌کانی سالی دوو هه‌زار، تا راده‌یه‌ک چه‌مکی گه‌شه‌پیدانی مرویی تاییه‌ت بوو به ری‌کخراوی نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتووه‌کان، ئه‌وان سالانه راپورتی تاییه‌تییان له‌سهر گه‌شه‌سهندن و به‌رمویش‌چوونی ئابووری، ته‌ندروستی و پهرمه‌رده و رۆشنیبری ولاتان ب‌لاوده‌کرده‌وه.

واتا تا سه‌رده‌می سهرمه‌تای دوو‌هه‌زاره‌کان گه‌شه‌پیدانی مرویی په‌یوه‌ست بوو به ری‌کخراو و ناوه‌نده جیهانییه‌که‌نه‌وه و راسته‌وخو به‌تاکه‌که‌نه‌وه په‌یوه‌ست نه‌بوو،

به‌شی "یارمه‌تیدان یان به‌رمویش‌بردنی خودی" تاییه‌ت بوو به یارمه‌تیدانی تاک به‌لام چه‌مکیکی سهرمکی نه‌بوو و گرنگی پیدان به‌و بواره سنووردار بوو.

له‌ سالی 2000-هه‌ تا‌کوو ئیستا ده‌سته‌واژه‌ی "گه‌شه‌پیدانی مرویی" به ری‌ژه‌یه‌کی به‌رچاو له‌ نیو خه‌لکی‌دا ب‌لاوبوووه‌وه و له‌گه‌ل چه‌مکی "به‌رمویش‌بردنی خودی" تیکه‌ل کرا.

چەمكى گەشەسەندنى مرۆف:

گەشەسەندنى مرۆف ئەو پرۆسەيە كە تيشك دمخاتە سەر مرۆف و ھەلەدەدات لە رێگەي ھەولە شەخسەيەكانىيەو تەوانا و تەواناكاني پەرەپەدات بۆ گەيشتن بە ئاستەيكي باشى ژيان، شەرە جىھانيەكان و كاريگەرييە و ئىرانكەرەكانيان رۆلەيكي جەوھەرييان ھەبوو لە سەرھەلەداني چەمكى مرۆفدا گەشەپەيدان، كە يارمەتيدەر بوو بۆ دووبارە گەشەپەيداني كۆمەلگا و گەشەپەيداني كارگيري و كولتوري و سياسي لە ھەموو وڵاتان.

پەناسەي گەشەسەندنى مرۆف لەسەر ئەو دامەزراوہ كە مرۆف ساماني راستەقينيەي گەلانە، ھەرۆھەا گەشەسەندنى مرۆف پرۆسەي فراوانكردنى بژاردەكاني مرۆفە، وەك چۆن بە دروستبووني تەواناكاني مرۆف كۆتايي نايەت، وەك باشتركردنى تەندروستي، و گەشەكردن زانست و ئىھاتوويي، بەلكو لەوہ زياتر پەيوەستە لە روي سود وەرگرتن لايان، چ لە بواي... كاركردن بە رەخساندنى دەرڤەت بۆ داھينان، چيژوەرگرتن لە كاتي پشوو، چيژوەرگرتن لە ريزگرتن لە خو و دەستەبەر كردنى مافەكاني مرۆف، و بەشداريكردن لە ئابووري، سياسي، چالاكييە رۆشنبييري و كۆمەلەيەتييەكان.

ئامانجەكانى گەشەپىدائى مروىي: ۱.

- ❖ دابىنکردنى ئامرازە پىويستەكان كە ئاسانكارى بۇ مروڧەكان لە كۆمەلگەيەكدا بكن بۇ بەدەستەينانى دەرفەتى خویندى دروست، ھەروەھا بەردەوامبوون لە كارکردن بۇ بنبرکردنى نەزانى و نەخویندەوارى لە ھەموو كۆمەلگەكاندا.
- ❖ كارکردن بۇ كەمکردنەوى دياردەى بىكارى و بەدواداچوون بۇ ھەلى كارىكى گونجاو لە ناوچە شارىيەكان و شارە گەورەكان و گوندە سادەكان.
- ❖ كارکردن بۇ پەرەپىدائى چاودىرى تەندروستى، و پىشكەشکردنى ھاوکارى و ھاوکارى تەندروستى و پزىشكى بۇ مندالان، كەمدەرامەتان، و بەسالاچووان.
- ❖ ھەولدان بۇ باشتىرکردنى ئاستى ژيانى تاك، دابىنکردنى ھەموو پىداويستىيە پىويستەكان، كەمکردنەوى بلاوبوونەوى برسيتى و زيادکردنى رىژەى خۆراك.
- ❖ باشتىرکردنى متمانەى مروڧ و ھەستکردن بە تواناى خۆى، بۇ باشتىرکردنى وینەى خۆى، بۇ ئەوى ھەست بە گەشەکردن و پىشكەوتنى كەسى بكات.
- ❖ باشتىرکردنى توانا كەسى و مەعرفىيەكانى تاك بۇ بەرزکردنەوى مۆرال و دلنابوون لە سەقامگىرى دەروونى و دەستنىشانکردن و پەرەپىدائى بەھرە مروىيەكان وەك لەبىرکردن، يادەومرى، وینەكىشان، ھونەرى رازىکردن، ھونەرى چىشتلننەى و ھونەرە دەستىيەكان.
- ❖ باشتىرکردنى ئەداى تاك لە شوینى كارەكەى، و پراھىنانى لە ھونەرى شارمزابوون لە كاردا , بە پەرەپىدان و پالائوتنى ئەزمونە پراكتىكىيەكانى.
- ❖ گۆرپىنى ئەو باومرەنەى كە زيانى بۇ مروڧ ھەيە بە بىروباومەرى بەسوود، وەك ئەو باومەرى كە تواناى سەركەوتنت ھەيە و رزگاربوون لەو باومەرە كە سەركەوتن قورسە يان مەحالە.
- ❖ گۆرپىنى خوو و عادەتە زىانبەخشەكان بە خووى بەسوود وەك ھىشتنەوى كات , رىزگرتن لە چاوپىكەوتنەكان، دووركەوتنەوى لە دواخستن، شارمزابوون لە كار، و ھاوکارىکردن لەگەل ھاوکارەكان.

❖ پەرمېندانى سېفەتە ئەرپنى و باشەكان لە مروڤدا، وەك راستگويى، ئيمان، متمانە بەخوبوون، خوشەويستى كار، سەبر، كۆلنەدان، رازىبوون، دەمارەكانى ئارام و بەخشندەيى.

پىكەتەكانى گەشەى مروڤ:

1 - پەروەردە:

مروڤ بەبى پەروەردە ناتوانىت ئەو سەركەوتن و ئامانجانەى كە خەونى پيوە دەبينىت بەدەستى بەينىت، بەو پىيەى پەروەردە بەشدارە لە تىپەراندى ئەو سەختىيە زۆرانەى كە رەنگە مروڤ پرووېرووى ببىتەو، ھەروەھا رىيازى سەركردايەتى و داھىنان بوى ئاسان دەكات، بۆ ئەوەى بتوانىت سەركەوتووى بىت لە سەلماندى خوى و تواناكانى ئەو كۆمەلگايەدا كە تىيدا دەژى.

2 - راھىنان:

راھىنان بەشدارىيەكى كارىگەر دەكات لە گواستەوەى ئەو كارامەيى و ئەزموون و بىرۆكە و پراكتىزە تەكنىكانەى كە كەسەك خاوەنىيەتى لە ئاستى تىۆريەو بۆ ئاستى كارپىكراو، و ئەمەش ئەوەى كە بەشدارە لە پالنانى كەسەكە بۆ كارکردن و داھىنان و بوون بە پىشەيى، بۆ ئەوەى ھەموو... ئەو لىھاتوويانەى كە خاوەنىيەتى و وردىان بکاتەو بۆ ئەوەى بگاتە ھەموو ئامانجەكانى.

3- رۆشنىبرى:

ستۆكى رۆشنىبرى لە كۆمەلگادا بەشدارە لە لىكۆلىنەو لە رەفتارى تاك بەپى جۆرى كۆلتوورى زال لە كۆمەلگاكەيدا، كۆلتوورى گشتى تەواوكەرى پەروەردەى و بەردى بناغەى بۆى، بۆ نموونە گەنجىكى خويندەوار بە تەواوى ئاگادارى ھەموو شتەكانە پىويستى پىيەتى و دەيكات، بەھىچ شىوہەك بە شىوہەكى ھەرمەكى و نارىكخراو رەفتار ناكات، بەزۆرى پشت بە پلانچى كردار دەبەستىت كە يارمەتى دەدات

ئامانجەكانى جىيەجى بىكات و لە ماوەى چەند مانگىكى ديارىكراو و كاتىكى ديارىكراودا بچىتە سەر رىڭاى راست.

4- گرنگيدان بە ئامرازەكانى پاراستنى كۆمەلايەتى: ۱.

يەككە لە پىكەتە سەرەككەكانى گەشەى مەوفا، كە تاييەتە بە چاودىرىكردنى نەوجەوانان لە لايەنى دەروونى و تەندروستى و كۆمەلايەتتە، بۆ ئەوەى بە شىوئەىكى دروست رىنمايىيان بىكات بۆ ئەوەى بىنە هاوولائىيەكى بەرھەمدار و كاريگەر، بە دەرهێنانى تواناكانى ناويان و سوودەى گرتن لەوان بە شىوئەىكى پراكتيكى بۆ بنياتنانى داھاتووئەىكى نۆى و خوشگوزەران.

بەرپەستەكانى بەردەم گەشەسەندنى مەوفا:

1- كىشە سىياسىيەكان:

كىشە سىياسىيەكان رىنگرى لە پەرۆسەى گەشەى مەوفايەتى لە كۆمەلگا جىھانىيەكاندا دەكەن، لە ئەنجامى كاريگەرييە نەريىيەكانى ئەو كىشانە وەك شەر و گەمارۆى ئابوورى و نەبوونى سەلامەتى و سەقامگىرى دەروونى بۆ مەوفا.

2- كىشە ئابورىيەكان: 1.

بارودۆخى ئابوورى خراپ كاريگەرى لەسەر پىشكەوتنى گەشەسەندنى مەوفا و بۆلەبۆنەى لە كۆمەلگا جىھانىيەكاندا ھەيە، بەھۆى ھەزارى ، تىكچوونى ژىرخانى ئابوورى، بىكارى بەربۆلەو، و نەبوونى ھەلى كار.

3- گزفتى تەندروستى: ۱.

ئەمانە ئەو گزفتانەن كە دەبنە ھۆى تىكچوونى بارى تەندروستى مرقۇف، دەرئەنجامى شەرە سىياسى و ئابوورىيەكان، ۋەك بەركەوتنى بەدخۆراكى ، و بىلابوونەۋەى چەندىن نەخۆشى و پەتائى مەترسىدار كە بىنبركردنى ئەستەمە.

4- گزفتى خویندن: ۱.

نەبوونى پەرومردە و دامەزراۋە پەرومردەبىيەكان كارىگەرى نەرىنى لەسەر سەرکەوتنى پروسەى گەشەپىدانى مرقوبى لە ھەموو كۆمەلگاكاندا ھەيە، چونكە گەشەپىدان پەيوەستە بە پەرومردەكردنى مرقۇفەكان و دابىنكردنى زانىارى بۆيان.

5- كىشە رۆشنىبرى و كۆمەلایەتەكان:

ئازارى كۆمەلگە بەھەندىك كىشەى كولتوورى و كۆمەلایەتى زۆر رىگىرى لە سەرکەوتنى گەشەسەندنى مرقۇف و بەجىگەپاندنى رۆلى دروستى خۆى دەكات، ئەمەش بەھۆى سەرھەلدانى ناكۆكى نۆوان ئەندامانى ھەمان كۆمەلگە، ئەمە جگە لە بىلابوونەۋەى جەھل و كۆنەپەرسى فىكرى.

قوناغە مېژوويەكانى گەشەسەندنى مرقۇف:

1- قوناغى كلاسكى، دواى جەنگى جىھانى دووم:

لەم ماومىيەدا گەشەسەندنى مرقۇف پەيوەست بوو بە چەندىن چەمكى ترموۋە، ۋەك گەشەسەندنى ئابوورى، كە تىايدا زانىان ئارمزووى لىكۆلنەۋمىان لە دۆخى ئابوورى ھەبوو بۆ زيادكردنى بەرھەمى نىشتمانى

وڵات و پەرەپێدانی بژێوی ژيان و بەرزکردنەوهی داھاتی سەرتاسەری، لێرەدا تیۆری کلاسیکی ئابووری دەرکەوت، ئەم تیۆرییەیی کە پشیتی بە بۆچوونی ھەندێک لە زانیانی گرنەگ لەو سەردەمەدا بەستبوو، وەک ئادەم سەمیس، تۆماس مالتۆس، دەیفید ریکاردۆ.

ئەم تیۆرە باس لەو دەکات کە دانیشتوان و سەرمایە دوو پێکھاتەیی بنەرەتین کە بەشداری لە گەشتن بە گەشەسەندنی ئابووری و لێرەدا سروشتی ئابووری بە پرونی کاریگەری لەسەر گەشەسەندنی مەوێ ھەبوو، لە کوتایی شەستەکانی سەدەیی رابردوودا گەشەسەندنی مەوێ دەستی کرد بە گرنەگیدان بە جێبەجێکردنی کۆمەڵێک سیاسەت بە ئامانجی کەمکردنەوه ھەژاری و دابەشکردنی داھات لە نیوان تاکەکاندا بە شێوەیەکی دادپەروەرانه.

2- مەوێ مەوێ لە ھەفتاکان تا نەو دەکات:

لەم قۆناغەدا کاریگەری کۆمەڵایەتی لەسەر گەشەسەندنی مەوێ زۆر گەورەتر بوو لە کاریگەری ئابووری و کۆمەڵگە رۆژئاواییەکان کاریان کرد بۆ بەدەستھێنانی پێشکەوتنی گەورە لە بژێوی ژياناندا، بەلام بەشدارییان نەکرد و گرنەگیان بە بەدەستھێنانی بەختەو مەوێ بۆ مەوێکان بە گشتی نەبوو.

بەلام تا سالی 1970 نەتەوێ یەکگرتوو وەکان کاریان کرد بۆ سەرلەنوێ لیکۆلینەوه و پێناسەکردنی چەمکی گەشەپێدانی مەوێ و ئامانجەکانی و دواجار گەشتە کۆمەڵێک راستی و زانیاری گرنەگ، ئەوانیش کە گەشەپێدانی مەوێ ئامانجی گەشتن بە خوشگوزەرانی مەوێ و... سودێکی زۆر بۆ کۆمەڵگا دابین دەکات. ھەروەھا ئامانجی بۆلۆکردنەوهی دادپەرو مەوێ و بەدەستھێنانی لەرێگەیی... دابەشکردنی بەرھەمی نیشتمانی بەسەر ھەموو لایەکدا، بۆ ئەوێ خەلک ھەست بە سەقامگیری و دلخۆشی دەروونی بکەن.

بوارەکانی گەشەسەندنی مەوێ:

✓ پەروەردە و راھێنان: پەروەردە و راھێنان تاکەکان شایستە دەکات بۆ بەشداریکردن لە بازاری کار و بەدەستھێنانی کاریک کە لەگەڵ لێھاتوویی و ئارەزووەکانیان بگونجێت.

- ✓ تەندروستی، خۆراک و چاودىرى تەندروستی: تەندروستی برى بەشدارىکردن له ژيانى ئابوورى و كۆمەلايەتيدا ديارى دەكات.
- ✓ يەكسانى جىندەرى: گەشتن بە يەكسانى له نىوان نىر و مى له هەموو بوارەكاندا بەتايەتى پەروەردە و تەندروستی و سىياسەت و ئابوورى.
- ✓ گەشەسەندنى كۆمەلايەتى: ئارەزووى گەشتن بە ھاوئاهەنگى له پەيوەندىيە كۆمەلايەتییەكان و دابىنکردنى تواناكانى پەيوەندى كۆمەلايەتى بۆ تاك.
- ✓ گەشەپىدانی ئابوورى: گەشتى بە دابىنکردنى دەرفەتى ئابوورى بۆ هەمووان و بەرەپىشبردنى گەشەى ئابوورى و رەخساندنى هەلى كار و پىشخستنى كارگىرى دەدات.
- ✓ گەشەپىدانی كولتورى: كاراكردى چالاكیيە كولتورىيەكان و پەرهپىدانی چەمك و شىواز و ئەخلاقى بىرکردنەوه.
- ✓ مافى مەرف: گەشەپىدانی مەرف تىشك دەخاتە سەر بەدەستەپىدانی هەموو مافە نىودەولەتییەكانى كه له ئاستى نىودەولەتيدا ديارىكران، وەك ژيان بە كەرامەت، يەكسانى، پەروەردە، چىژوەرگرتن له تەندروستىيەكى باش، ئازادى ئايىنى، ئازادى سىياسى و ئەوانى تر.
- ✓ بەشدارى ديموكراسى: ئامانجى گەشەپىدانی مەرفى ھاندانى بەشدارى مەدەنى و ديموكراسىيە له رىنگەى پەروەردەى بەھىزکردنى كۆمەلگەكانەوه.

گەشەسەندنى مەرف له ئىسلامدا:

ئىسلام پشتگىرى له بىرۆكەى گەشەپىدانی مەرف دەكات له لایەنە جىاوازمەكانى ژيانيدا، گەشەپىدان ئامرازەكانى بەختەومەرى دابىن دەكات، خۆشگوزەرانى بەدەست دەھىنەت، پىداويستىيە رەواكانى مەرف مسۆگەر دەكات، بووئە بناغەى بنەرتى بۆ دەستپىکردنى پەروەردەى گەشەپىدانی مەرفى دامەزراندنى... چەمكى خۆشەويستى، ئەخلاقى باش، و كارى ھاوبەشى يەكگرتوو لەگەڵ ئەوانى تر.

كۆمەلەك بەلگە ھەيە كه پشتگىرى ئىسلام بۆ پەروەردەى گەشەپىدانی مەرفى نیشان دەدەن، لەوانە:

○ پەرومردە: ئىسلام ھاندەرى پەرومردە و بەدەستەينانى زانستە، خودای گەورە لە سورەتى (ئەز زومار: ئايەتى ۹) دا دەفەرموئەت: (بلى: ئايا ئەوانەى دەزانن يەكسانن لەگەل ئەوانەى نازانن؟؟)

○ دادپەرومەرى: گەشەپيدانى مەروى داواى دابىنکردنى دادپەرومەرى بۆ مەروە دەكات، ئىسلامىش زۆر جەختى لەسەر گەشتن بە دادپەرومەرى لە ھەموو شتەيدا کردووەتەو، خودای گەورە لە سورەتى (المعیدە: ئايەتى ھەشتەم) دا فەرمووئەتە: «با ڕق و کینەى گەلێک مەیلی نەبێت تۆ دادپەرومەر نەبیت، دادپەرومەر بە؛ ئەو لە تەقوا نزیکترە. وە ناگادار بە.» سویند بەخوا بەراستى خودا ناگادارە لەوێ کە دەیکەیت».

○ جەختکردنەو لەسەر چەمكى کار: خودای گەورە لە سورەتى (ئەن نەجم: ئايەتى ۳۹) دا فەرمووئەتە: «بەراستى ئەوێ کە ھەولێ بۆ دەدات، بۆ مەروە نەبێ».

○ بەھیزکردنى بەرپرسيارىتى تاکەکەسى: پيغەمبەرى خودا، دوعا و سەلامى خواى گەورە لەسەر خۆى و خانەوادەکەى، فەرمووی: ھەمووتان شوانن و ھەمووتان بەرپرسيارن، ئەو شازادەى کە بەسەر گەلدايە شوانیکە و بەرپرسيارە لە مەھرەکانى.. پیاو شوانە بۆ خێزانەکەى و بەرپرسيارە، ژن شوانە بۆ مالى مێردەکەى و بەرپرسيارە، کۆيلە شوانە بۆ مولى و مالى ناگاکەى. "ئەو بەرپرسيارە، بەلام ھەمووتان شوانن و... ھەمووتان بەرپرسيارن".

○ چاکسازی: خودای گەورە لەسەر زمانى پيغەمبەرەکەى شوعەيب صلى الله عليه وسلم لە سورەتى (ھود: ئايەت ۸۸) دا فەرمووئەتە: (تەنھا تا توانای چاکسازی ئارەزووى چاکسازی ھەيە، سەرکەوتنیش تەنھا لە خودادايە، لە ناو ئەودا من متمانە بکە و ڕوو لە ئەو دەکەم).

سەرچاوه

ما هي التنمية البشرية , إبراهيم العبيديتمت الكتابة بواسطة:إبراهيم العبيدي, آخر تحديث: ،
١٧ أغسطس

گەشەپێدانی مەزۆیی، لەلایەن: - ئیسرا بورهان ئیسرا بورهان - بەروار: 2022-06-12-

00:25:00 — كۆدی بابەت: 8982

<https://zaniary.com/blog/62a51975f1910/%D9%88%DB%95%D9%87%D9%85%DB%8C-%DA%AF%DB%95%D8%B4%DB%95%D9%BE%DB%8E%D8%AF%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D9%85%D8%B1%DB%86%DB%8C%DB%8C>

<https://zaniary.com/blog/62a51975f1910/shorturl.at/ICLM3>

